

C104 – BRU6

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

2 maart 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BRUSSEL EN DE VLAAMSE RAND

Vraag om uitleg van de heer Dominiek Lootens-Stael tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Stedelijk Beleid, Huisvesting en Brusselse Aangelegenheden, over de hernieuwing van de bestuursinstellingen van de gemeenschapscentra

Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand

Donderdag 2 maart 2000

VOORZITTER : De heer Luk Van Nieuwenhuisen

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 9.49 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Dominiek Lootens-Stael tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Stedelijk Beleid, Huisvesting en Brusselse Aangelegenheden, over de hernieuwing van de bestuursinstellingen van de gemeenschapscentra

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Lootens-Stael tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Stedelijk Beleid, Huisvesting en Brusselse Aangelegenheden, over de hernieuwing van de bestuursinstellingen van de gemeenschapscentra.

De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik had oorspronkelijk een interpellatieverzoek ingediend. Ondertussen hebben zich een aantal nieuwe ontwikkelingen voorgedaan. Ik had mijn vraag kunnen uitstellen of een nieuw interpellatieverzoek kunnen indienen. Dit leek me niet opportuun, maar ik zal vandaag dus wel een aantal nieuwe, actuelere punten aanhalen. Mijnheer de minister, ik hoop dat u me ook daarover duidelijkheid kunt verschaffen.

Sinds 1 januari 2000 bestaat er een juridisch probleem in verband met de hernieuwing van de bestuursinstellingen van de gemeenschapscentra, omdat het college van de Vlaamse Gemeenschapscommissie tot nu toe weigerde een besluit te nemen over de politieke vertegenwoordiging in deze centra. We hebben dit probleem trouwens reeds eerder aangekaart in twee vragen om uitleg.

Naar we eind januari konden vernemen, had in de laatste week van diezelfde maand op het kabinet van de collegevoorzitter van de VGC een vergadering plaats met de voorzitters en de cultuurfunctionarissen van de gemeenschapscentra om deze situatie te bespreken. Naar verluidt hield de collegevoorzitter daar een uiteenzetting over zijn plannen over de vernieuwing van de bestuursinstellingen van de gemeenschapscentra. Zijn uiteenzetting zou erop neerkomen dat hij zogenaamd de banden met de gemeenten wil harmoniseren. Dit zou voor hem een aanleiding zijn om de politieke vertegenwoordiging af te schaffen. Dat is uiteraard flauwekul. Ik zie immers totaal geen verband.

Tevens zou de minister bereid zijn om het cultuurpactdecreet dermate te wijzigen dat het Vlaams Blok kan worden uitgesloten. Dat zal moeilijk zijn. Men kan in een democratische rechtsstaat niet zomaar een democratische partij buitenspel zetten, zeker niet als dit de grootste partij is.

Het wijzigen van de cultuurpactdecreetgeving, een van de grondslagen van het huidige cultuurlandschap in Vlaanderen, is uiteraard een fundamentele ingreep. Mijnheer de minister, ik heb dan ook een aantal pertinente vragen over de manoeuvres die werden uitgevoerd, over waar de minister naartoe wil in deze zaak en over de weg die de minister wil bewandelen met betrekking tot de cultuurpactdecreetgeving.

Inmiddels is een deel van het raadsel mogelijk opgelost. Een goede week geleden zijn de traditionele partijen in de raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie met een reglementswijziging op de proppen gekomen. Die zou erop neerkomen dat het democratische evenredigheidsprincipe, dat tot nu voor alle benoemingen door de raad gold, wordt ingeperkt. Het zou alleen nog gelden voor het bureau en de commissies – dat staat overigens in de wet voor Brussel en kan dus niet door de raad worden veranderd – maar niet meer voor andere aan-

Lootens-Stael

stellingen en benoemingen door de raad. We gaan er dus in democratisch opzicht op achteruit : voor de andere benoemingen, zoals die voor de gemeenschapscentra, wordt het evenredigheidsprincipe ingeruild voor het veel minder democratische principe dat elke erkende politieke fractie één vertegenwoordiger mag voordragen.

In de praktijk komt dit erop neer dat het Vlaams Blok, dat normaal gezien recht had op twee vertegenwoordigers per gemeenschapscentrum, er slechts één zal krijgen. Voor de traditionele partijen blijft alles bij het oude, namelijk telkens één vertegenwoordiger voor de CVP, Sp !Aga en VLD-VU-O.

Andermaal moeten wij dus vaststellen dat de traditionele partijen slechte verliezers en valsspellers zijn, die, als zij het spel verloren hebben, snel de spelregels veranderen om de tegenstander dan maar op deze wijze buitenspel te zetten. In een democratische rechtsstaat is zoiets uiteraard volkomen onaanvaardbaar.

De laatste ontwikkeling, en de weg die gekozen werd om het Vlaams Blok zijn rechtmatig controle-recht te ontzeggen, is hoe dan ook vanuit menig opzicht verbazend. Om te beginnen is het verrassend dat het de fracties van de traditionele partijen zijn – de raad dus – die met een oplossing voor de dag komen om het controlerecht van het Vlaams Blok te beknotten. Tot nu toe was het altijd het college dat de zaak op de lange baan schoof. Dit is nog maar eens een bewijs dat die flauwekul van de voorbije maanden over het ‘onderzoek over de uitbouw van een vernieuwde beleidscontext voor de gemeenschapscentra’, dat als reden voor de vertraging in de aanstelling van de politieke vertegenwoordigers werd aangehaald, niets anders dan praat voor de vaak was om de zaak voor zich uit te schuiven.

Deze ontwikkeling bevestigt bovendien dat er plannen bestaan om te sleutelen aan de cultuurpactwetgeving. Het is immers manifest zo dat deze reglementswijziging in strijd is met de huidige cultuurpactwet en -decreetgeving, vermits in artikel 9 duidelijk staat dat voor culturele instellingen en diensten, opgericht door of ressorterend onder de overheid, de samenstelling van de beheersorganen en bestuursorganen voor de politieke strekkingen via de evenredige vertegenwoordiging dient te gebeuren. Ofwel zijn de huidige voorstellen van de traditionele partijen voor de reglementswijziging van de raad van de Vlaamse Gemeenschapscom-

missie in strijd met de cultuurpactdecreetgeving en moet de minister deze wijziging vernietigen ; ofwel is de minister mee in het complot betrokken, en is er een wijziging van het cultuurpactdecreet op komst. Deze laatste hypothese lijkt mij zeer onwaarschijnlijk. In dat geval zou het decreet uiteraard eerst moeten worden gewijzigd vooraleer de reglementswijziging in de raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie wordt doorgevoerd.

Ook een ander element van de reglementswijziging van de raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie lijkt me potentieel bedenkelijk. Het gaat over de bepaling dat het uitgebreid bureau de modaliteiten van de voordrachten zal bepalen. Wellicht lopen de meerderheidspartijen met het idee rond een aantal voorwaarden op te nemen, die er uitsluitend op zijn gericht bepaalde ideologische en filosofische strekkingen uit te sluiten. Dit zou uiteraard ook in strijd zijn met de cultuurpactdecreetgeving.

Mijnheer de minister, bent u ervan op de hoogte dat er eind januari een vergadering werd gehouden op het kabinet van de collegevoorzitter van de Vlaamse Gemeenschapscommissie met de voorzitters en de cultuurfunctionarissen om bovengenoemde problematiek te bespreken ? Zo ja, welke uiteenzetting werd daar door de collegevoorzitter gehouden ? Was u bij deze besprekingen betrokken ?

Is het college van de VGC of de minister van plan om de politieke vertegenwoordiging in de gemeenschapscentra af te schaffen ? Op welke wijze zal dit gebeuren en wat is de stand van zaken ? Welke richting gaan de contacten uit tussen de collegevoorzitter van de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Vlaamse minister met betrekking tot deze problematiek ? Kunt u bevestigen dat er wordt gewerkt aan een wijziging van het cultuurpactdecreet met de bedoeling het Vlaams Blok uit te sluiten ? Op welke wijze meent u dat te realiseren ?

Hoe ver staat het intussen met de bestuursinstellingen van de gemeenschapscentra, die momenteel niet meer rechtsgeldig zijn samengesteld ? Neemt u maatregelen om deze hernieuwing vooralsnog door te voeren volgens de huidige decreetgeving en reglementering in de Vlaamse Gemeenschapscommissie ? Zo ja, binnen welke termijn kan een concreet resultaat worden verwacht ?

Hoe reageert u op de klacht die ik inmiddels heb ingediend tegen het college van de Vlaamse Gemeenschapscommissie omdat het weigert de bestuursinstellingen van de gemeenschapscentra te

Lootens-Stael

hernieuwen ? Hoe reageren u en de collegevoorzitter van de Vlaamse Gemeenschapscommissie op de voordrachten die door het Vlaams Blok inmiddels werden gedaan ? We hebben een aangetekend schrijven gericht aan de collegevoorzitter waarin een lijst staat met 44 personen die we voordragen. U hebt daar trouwens een kopie van gekregen.

Wat is uw houding tegenover het initiatief inzake de reglementswijziging van de raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, dat werd genomen door de traditionele partijen van de raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie ? Welke maatregelen overweegt de minister te nemen indien deze wijziging morgen door de meerderheidspartijen in de raad zal worden doorgevoerd ?

De voorzitter : De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux : Mijnheer Lootens-Stael, u zegt in de inleiding dat u reeds tweemaal een dergelijke vraag hebt ingediend. Het verwondert me dat u dat dan nogmaals doet. Ik zie het nut niet om vragen die meestal in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad aan bod zijn gekomen en er ook thuishoren, hier opnieuw te stellen. De vragen gaan daarenboven enkel over uw partij als dusdanig. Aan het aantal aanwezigen in deze commissie leid ik af dat dit onderwerp het parlement en de burgers niet echt bezighoudt.

U zegt bovendien dat het Vlaams Blok een democratische partij is. U bent hier de enige die er die mening op nahoudt. Uw partij is absoluut niet democratisch. Het volstaat niet dat u zich in bepaalde gevallen formeel als een democratische partij opstelt. Een partij moet in de eerste plaats ook inhoudelijk democratische waarden uitstralen. Uw partij doet dat niet.

Ik herhaal wat ik vorige keer heb gezegd. Een democratische rechtsstaat, waar u naar hebt verwezen, heeft niet enkel het recht maar ook de plicht om zich tegen ondemocratische partijen en tendensen, van welke strekking dan ook, te verzetten. Als ecologist, pacifist en humanist meen ik dit uit de grond van mijn hart.

De voorzitter : Mijnheer Glorieux, het op de agenda zetten van een vraag gebeurt door het Bureau. Uw fractie is daar ook in vertegenwoordigd.

Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, dit is de derde aflevering van een serie die al een tijdje loopt. Op een aantal juridische vragen heb ik vroeger al uitgebreid geantwoord. Ik heb erop gewezen welke mogelijkheden ik ter beschikking heb en waaruit de voogdij bestaat. Over de vragen 1, 2, 5, 10 en 11 kan ik bijgevolg kort zijn. Sommige zijn zonder voorwerp ; op andere heb ik reeds eerder uitvoerig geantwoord.

Ik zal wel uitgebreider ingaan op de vragen 3, 4, 6, 7, 8 en 9. Ik heb mijn standpunt over de cultuurpactwetgeving en haar toepassing reeds duidelijk gemaakt. Deze wetgeving heeft een breed maatschappelijk draagvlak en beoogt de bescherming van de verschillende ideologische en filosofische strekkingen. Dit wil niet zeggen dat er niet kan worden nagedacht over de manier waarop deze principes in een wetgeving kunnen worden gerealiseerd. De huidige regelgeving is op verscheidene punten niet aangepast aan de actuele maatschappij en de uitdagingen die ze moet aangaan.

Wijzigingen aanbrengen aan een wetgeving van openbare orde die de inspraak en bescherming van levensbeschouwelijke opvattingen of maatschappijvisies verzekert, is zeer delicaat en vergt dan ook een ruime politieke consensus. Ik wil hier echter een gesprek over aangaan en dit gegeven, samen met de Franstalige partners, op de politieke agenda plaatsen.

In het kader van mijn bevoegdheid voor het beleidsdomein Cultuur heb ik er de Vlaamse Gemeenschapscommissie op gewezen dat zij in het belang van de continuïteit van het beheer en de werking van de gemeenschapscentra het nodige moet ondernemen om binnen een redelijke termijn de beheersorganen van de gemeenschapscentra opnieuw samen te stellen. In uitvoering van het decreet van 24 juli 1991 betreffende de erkenning en subsidiëring van de Nederlandstalige culturele centra die het culturele leven in de Vlaamse Gemeenschap bevorderen, betekent dit dat de Vlaamse Gemeenschapscommissie tegen 1 mei van dit jaar bij de administratie Cultuur de nodige documenten moet indienen waaruit onder meer moet blijken dat de beheersorganen van de erkende gemeenschapscentra opnieuw zijn samengesteld. De formule van medebeheer en de samenstelling van de statutaire organen is namelijk één van de voorwaarden waaraan een cultureel centrum moet voldoen om erkend te worden en te blijven.

Het is wel de bedoeling om een nieuw ontwerp van decreet betreffende de culturele centra in te dienen in het Vlaams Parlement. Daarin zal worden be-

Anciaux

paald dat de inrichtende overheden vrij zijn één van de drie beheersformules die zijn opgenomen in artikel 9 van de cultuurpactwetgeving, te kiezen. Deze optie staat tevens vermeld in mijn beleidsnota voor Cultuur 2000-2004. Ik ben veeleer voorstander van de derde mogelijkheid. Ze voldoet beter aan de gewijzigde maatschappelijke context. In afwachting van deze decreetwijziging is het evident dat de beheersorganen nog worden samengesteld volgens de vigerende decreetbepalingen.

Mijnheer Lootens-Stael, u stelt vragen over ‘de manoeuvres die werden uitgevoerd’, ‘waar de minister naartoe wil in deze zaak’ en ‘over de weg die de minister wil bewandelen met betrekking tot de cultuurpactdecreetgeving’. Ik ben niet op de hoogte van bepaalde manoeuvres. Ik ben er in ieder geval niet deelachtig aan.

Volgens artikel 9 is het mogelijk dat er minder politieke benoemingen gebeuren. Ik hoop dat hierover een consensus ontstaat. Het voorstel dat u formuleert en waarbij elke fractie één vertegenwoordiger zou afvaardigen, heb ik nog niet bestudeerd. Ik kan er dan ook nog geen uitspraak over doen. Een aantal van uw vragen zijn hypothetisch. Ik kan in dit geval enkel antwoorden dat ik te gepasten tijde mijn standpunt zal bepalen. Ik wens nu niet te veel te speculeren.

Uw stelling dat filosofische en ideologische strekkingen worden uitgesloten en dat het democratisch controlerecht wordt beknot, is in tegenspraak met uw bewering dat elke fractie een vertegenwoordiger zou hebben. Ik was niet aanwezig op de door u aangehaalde vergadering. U zegt dat een aantal politieke partijen verloren hebben en dat ze daarom nog snel de spelregels willen wijzigen. Voor zover ik weet, hebben ze het spel niet verloren. Anders zouden ze de spelregels ook niet kunnen wijzigen. Ook dat is democratie. Indien die wijzigingen gebeuren binnen de fundamentele principes en binnen de wetgeving, dan kan men uiteraard beslissingen nemen waarmee een minderheid het eventueel niet eens is.

De voorzitter : De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mijnheer de voorzitter, ik zou eerst willen antwoorden op de opmerkingen van de heer Glorieux. Met welk recht meent hij zich te kunnen uitroepen tot de man die het democratisch gehalte van mijn partij mag meten ?

Minister Bert Anciaux : Dat is zijn persoonlijke visie.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Ik moet hem toch geen verantwoording afleggen ? Ik moet dat wel doen aan de meer dan 600.000 kiezers die voor het Vlaams Blok hebben gestemd. Zijn partij heeft heel wat minder stemmen gehaald.

Mijnheer de minister, u hebt blijkbaar niet goed begrepen wat ik bedoel met het uitsluiten van filosofische strekkingen. Wat men nu doet, is in eerste instantie het aantal vertegenwoordigers beperken tot één per politieke fractie. Vroeger gold het evenredigheidsprincipe.

Minister Bert Anciaux : Dat is niet noodzakelijk ondemocratisch.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Op dit ogenblik is dat in strijd met het decreet op de culturele centra. Dat meen ik begrepen te hebben uit uw antwoord. De reglementswijziging die men nu wil doorvoeren, is in strijd met de bestaande decreetgeving. Op dit ogenblik zou er één formule zijn en geen drie, zoals bepaald in de cultuurpactwetgeving.

Minister Bert Anciaux : In artikel 9 zijn drie mogelijkheden ingeschreven.

De heer Dominiek Lootens-Stael : In artikel 9 van het cultuurpactdecreet wel, maar de decreetgeving over de culturele centra laat die drie mogelijkheden niet open. U bent van plan dit te wijzigen.

Minister Bert Anciaux : Ik herhaal wat ik heb gezegd. In afwachting van een decreetwijziging is het vanzelfsprekend dat de beheersorganen worden samengesteld volgens de vigerende decreetbepalingen.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Als ik dit alles goed begrijp, is het voorstel tot reglementswijziging van de raad van de VGC in strijd met de huidige vigerende decreetbepalingen. De beperking van de politieke vertegenwoordiging tot één persoon per fractie is slechts een eerste stap. Dit voorstel tot reglementswijziging dat morgen wellicht zal worden goedgekeurd, bepaalt immers ook dat de voordrachten zullen worden behandeld door het bureau van de raad van de VGC. Ik voorspel u dat dit leidt tot het uitsluiten van filosofische en ideologische strekkingen.

In het verleden hebben we dat reeds meegemaakt bij de vreemdelingencommissie van de raad van de

Lootens-Stael

VGC. Daar werden politieke strekkingen gevraagd om politieke verklaringen te onderschrijven die duidelijk in strijd waren met het programma van deze of gene partij. Bij een weigering mocht men niet meedoen. Ik voorspel dus dat ook hier aan de vertegenwoordigers die worden voorgedragen door één bepaalde partij, zal worden gevraagd om een verklaring te ondertekenen waarvan men zeer goed weet dat ze in strijd is met de ideologie van die personen. Daarom had ik het over het uitsluiten van filosofische strekkingen.

En wat het spel verliezen of winnen betreft : het Vlaams Blok is nu de grootste fractie. In die zin hebben de anderen dus duidelijk verloren. Door het principe van de evenredige vertegenwoordiging heeft mijn partij dan ook recht op het grootste aantal vertegenwoordigers. Dat is niet alleen zo voor de gemeenschapscentra, maar ook voor heel wat andere zaken. Men verandert nu de spelregels om ervoor te zorgen dat het Vlaams Blok niet twee, maar slechts één vertegenwoordiger heeft. Volgens mij is dat in strijd met de huidige decreetbepalingen.

De voorzitter : Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Er is hier duidelijk enige verwarring. Indien men wil afstappen van medebeheer en dus van het aanduiden van politieke vertegenwoordigers in de beheersorganen, dan is dat volgens mij toegelaten door artikel 9 van de cultuurpactwetgeving. Het decreet over de culturele centra voorziet daar niet in. Daar zijn we het over eens.

In het decreet houdende de culturele centra staat niet op welke wijze dat medebeheer moet worden georganiseerd. Als de fracties vertegenwoordigd zijn – en dat zal ik op het gepaste ogenblik onderzoeken – lijkt het komen tot een gelijke vertegenwoordiging me op het eerste gezicht niet in strijd met het decreet houdende de culturele centra. Dat decreet bepaalt immers dat er een vorm van medebeheer moet zijn : tegen 1 mei moet bewezen en ook duidelijk zijn dat die raden van bestuur zijn samengesteld. Het afstappen van een evenredige vertegenwoordiging, waarop u doelt en waarvan ik officieel nog geen weet heb, is als dusdanig niet in het decreet opgenomen.

Mijn persoonlijke voorkeur, zoals ik die ook heb uitgedrukt in de beleidsnota Cultuur, is om meer gebruik te maken van het type 3, zoals opgenomen in artikel 9 van de cultuurpactwetgeving. Daar is niet noodzakelijk sprake meer van een vertegenwoordiging van fracties. Die eerste stap waarover u het steeds heeft, is geen afstappen van de vertegenwoordiging van fracties en is dus wel in overeenstemming met het decreet houdende de culturele centra.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Men moet het decreet houdende de culturele centra en de cultuurpactwetgeving samen bekijken.

Minister Bert Anciaux : Artikel 9 van de cultuurpactwetgeving biedt bepaalde mogelijkheden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 10.17 uur.*
